

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ ЯК ГАРАНТІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Наразі законотворець України підготував суттєвий фундамент для впровадження та реалізації інтегрованої звітності. Були визначені загальні риси, принципи та сутність такої звітності. Але як завжди протягом впровадження будь-якої новизни виникають перепони у практичному її впровадженні. І це стосується як законотворчого процесу, так і практичної реалізації на підприємстві. Встановлені на сьогодні вимоги до інтегрованої звітності не є однозначними та можуть трактуватись і виконуватись по різному. Великі і середні підприємства потребують пояснення з приводу правил та стандартів інтегрованої звітності, обов'язковості її формування та оприлюднення і що особливо обов'язково — відповідальності.

Сьогодні підприємства починають менше спілкуватися виключно мовою фінансів та господарського обліку. Підприємництво повинно бути цілеспрямованим від імені більш широкого кола зацікавлених сторін, і прозорість – гарна практика. Питання в тому, чи зможемо ми відкритись повністю? Це питання завжди стояло кожного разу протягом всіх десятиків років перед кожним бухгалтером перед остаточним формуванням фінансової звітності.

Серед дослідників та законотворців інтегрованої звітності та інших її трактувань розглядається ключова тема, яка досі є актуальною у багатьох країн: вирішення плутанини щодо мети і спрямованості аудиту даних звітів. Комітет з міжнародних стандартів аудиту та підтвердження достовірності інформації (IAASB) старанно працює над розробкою керівництва за своїми десяти ключовим завданням для забезпечення коефіцієнту енергоефективності шляхом збору знань, які вже існують серед тих небагатьох, хто знає, як вирішувати ці питання. Проте, також будуть потрібні законодавчі та нормативні зміни для забезпечення прогресу, а також деякі підприємливі бізнес-лідери, готові розробити і випустити гарантований інтегрований звіт вперше. Бізнес повинен розпочати тенденцію з визначення самого контенту, звіти повинні відображати бізнес, його бізнес-модель і стратегію і, таким чином, відрізняються один від одного. Ми згодні з тим, що стандартизація звіту про управління визначить його зміст, але в значній мірі узяті шори будуть позбавляти звіти підприємств унікальності, що і наразі маємо у річних звітах фінансових звітах.

При порівнянні Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління підготовлених МФУ [1] та рекомендацій міжнародних стандартів інтегрованої звітності можна зробити висновок про тотожність вимог до основних розділів звітів (Табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління підготовлених МФУ та міжнародних стандартів інтегрованої звітності

№	Метод. рекомендації № 982 Мінфіну	Міжнародні стандарти GRI, AA 1000, Global Compact
1	Організаційна структура та опис діяльності підприємства	Звернення вищого керівництва компанії до заінтересованих користувачів звітності
2	Результати діяльності	Характеристика компанії Параметри інтегрованого звіту Фінансові показники діяльності (фінансова звітність та її інтерпретація)
3	Ліквідність та зобов'язання	Економічні показники діяльності
4	Екологічні аспекти	Характеристика екологічної діяльності
5	Соціальні аспекти та кадрова політика	Показники соціальної діяльності та соціальної відповідальності
6	Ризики	Ризики та можливості
7	Дослідження та інновації	Корпоративне управління, зобов'язання і взаємодія із зацікавленими сторонами
8	Фінансові інвестиції	Корпоративне управління, зобов'язання і взаємодія із зацікавленими сторонами
9	Перспективи розвитку	Інші суттєві питання діяльності
10		Організація внутрішнього та зовнішнього контролю якості звіту

Джерело: [1; 2]

Однак самою головною відмінністю, окрім встановлених показників чи обов'язкових регламентованих розділів, є організація внутрішнього та зовнішнього контролю якості звіту. Цей момент досі є неоднозначним та найбільш дискусійним. Особливо коли це стосується не фінансових показників, таких як корпоративна культура чи взаємодія із зовнішнім середовищем у соціальній та екологічній взаємодії.

Тільки 5% підприємств України будуть формувати і подавати звіт про управління. Більше того, тільки незначна частина і це будуть тільки великі підприємства, що мають балансову вартість активів від 20 млн. євро, чистий дохід від реалізації від 40 млн. євро та середня кількість співробітників від 250 чоловік.

Звісно, великі підприємства не тільки мають фінансову можливість забезпечити процес формування звітності, який наразі є коштовним, але ще й можуть «щось» показати. При цьому, головною проблемою є відсутність стандартизації. Великі підприємства є найбільшими об'єктами забруднення навколишнього середовища. Тому дозволена варіативність показників звіту про управління дає можливість приховувати зловживання та неконтрольовані викиди забруднюючих речовин.

Перспектива розвитку нефінансової або інтегрованої звітності полягає у стандартизації звіту про управління. Ця стандартизація повинна мати межі дозволених форматів для окремих галузей чи видів виробництва. Якщо це металургія, то обов'язкове показники не тільки забруднення, а показники зменшення. Отже, стандартизація звітності про сталий розвиток неминуча. Більше того, ця стандартизація повинна вплинути на переосмислення та спонукання середніх і малих підприємств до такої ж участі. У перспективі їх також зобов'язують формувати звіти про управління чи розширену фінансову звітність показниками соціальної та екологічної діяльності.

Сьогодні на ринку аудиторських та консультаційних послуг існує пропозиція щодо допомоги у підготовці, формуванні та оприлюдненні звітності про управління. Підготовка звіту про управління деякими аудиторськими фірмами стартує від 5 тис. доларів. І це звіт, який складається до 30-40 стор. Звіти середніх і великих підприємств, відповідно, складатимуться із щонайменше 100 сторінок. І Вартість підготовки такого звіту починається від 10-15 тис. дол.

Країни світу у яких набагато раніше відбулася офіційна регламентація та завершено процес формування правил та умов по підготовці і оприлюдненні інтегрованої звітності зараз мають відповідний результат розповсюдження тренду та потреби у оприлюдненні інтегрованих звітів.

Сьогодні всі суб'єкти господарської діяльності та інституції державного регулювання повинні зрозуміти, що інтегрована звітність повинна стати інструментом не тільки прозорості діяльності та контролю за екологічною та соціальною діяльністю а, на сам перед, засобом спонукання до зміни основного завдання та мети підприємництва — досягнення максимізації економічного прибутку одночасно із прогресивним збільшенням екологічного та соціального капіталу. Саме ці два капітали і повинні збільшуватися навколо суб'єкта підприємницької діяльності. Інтегрована звітність і відповідно обліково-аналітичний процес її формування стають в один ряд із засобами досягнення основних цілей сталого розвитку: від подолання бідності до партнерства заради сталого розвитку.

Задля досягнення кращого ефекту та суттєвого поліпшення індикаторів та складових глобальних цілей сталого розвитку в цілому по Україні необхідне поетапне розширення категорій підприємництва що повинні формувати та оприлюднювати стандартизовані звіти про управління та сталий розвиток. Ці категорії не повинні обмежуватися тільки середніми підприємствами. Малі підприємства, що виробляють більше 50% ВВП повинні представляти інтегровану звітність. Звісно, ці нововведення потребують поступової регламентації. Але деякі види підприємства з окремими видами діяльності повинні обов'язково формувати звіт про управління не залежно від розміру та форми власності. Особливо це стосується хімічної, та видобувної галузі економіки. Подальші дослідження будуть пов'язані із дослідженням варіантів звітності про сталий розвиток для малих та мікро підприємств.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. № 982. Дата оновлення: 18.01.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18> (дата звернення: 12.09.2019).

2. Євдокимов В.В. Інтегрована звітність підприємств : монографія / В.В. Євдокимов, С.Ф. Легенчук, Д.О. Грицишен, О.М. Баришнікова. Житомир : ЖДТУ, 2014. 180 с.

СОКІЛ Олег Григорійович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного.

Наукові інтереси: облік сталого розвитку, інтегрована звітність, соціальна відповідальність бізнесу.

oleh.sokil@tsatu.edu.ua